

УДК 94(477)

Ігор Дацків

В'ЯЧЕСЛАВ ЛИПІНСЬКИЙ БІЛЯ ВИТОКІВ УКРАЇНСЬКОЇ ДИПЛОМАТІЇ

Охарактеризовано дипломатичну діяльність одного із провідних громадсько-політичних діячів Української держави В'ячеслава Казимировича Липинського. Проаналізовано державотворчу роботу в роки Української революції та визначено основні напрями політичної діяльності. Встановлено, що всебічно проявити дипломатичний хист, політичні переконання та почуття справжнього патріота своєї держави В. Липинський зміг на посаді посла в Австрії при Гетьманаті П. Скоропадського та уряді Директорії УНР.

Ключові слова: посол, дипломатична діяльність, Українська держава, Австро-Угорщина, Відень.

У розвитку будь-яких історичних подій чи явищ чільне місце займають конкретні особистості, їхні ідеї та вчинки. Через аналіз їх життя та діяльності можна реконструювати правдиву, ідеологічно незашорену картину суспільного життя.

У першій половині ХХ ст. в українському політичному житті з'явилася ціла плеяда яскравих діячів, що пробуджували суспільну думку, сприяли становленню громадських і політичних структур українства, його змаганням за національне визволення та здобуття власної державності. Серед них був В'ячеслав Казимирович Липинський (1882–1931) – відомий політичний діяч, дипломат, науковець, теоретик українського консерватизму.

Метою даної статті є аналіз дипломатичної діяльності В'ячеслава Липинського в контексті українського політичного життя першої чверті ХХ століття.

Дипломатичну діяльність В. Липинського на посаді посла в Австро-Угорщині дуже стисло представлено в окремій публікації В. Пилипчука [1], окремі аспекти його зовнішньополітичної діяльності висвітлені у дослідженнях І. Дацківа [2], О. Приймак [3] та ін.

Доречно наголосити, що В. Липинський не брав участі у Гетьманському перевороті 29 квітня 1918 р., унаслідок якого був установлений Гетьманат, однак зміну політичного режиму зустрів прихильно. На той час він вже був достатньо відомий своєю державницькою позицією, що імпонувала українському політичному істеблїшменту, тому склад свого уряду представники Української Гетьманської держави не уявляли без його участі. Саме це відзначав Д. Дорошенко, характеризуючи його як авторитетну особу тогочасного політикуму: “Його авторитет стояв так високо у всіх українських національних партіях взагалі, що ім'я В. К. Липинського незмінно фігурувало в усіх комбінаціях зложення нового складу Кабінету міністрів” [4, с. 105].

Д. Дорошенко пропонував В. Липинському посаду товариша (заступника) міністра або міністра в уряді Ф. Лизогуба, проте він відхилив дану пропозицію, виставивши мотиви громадського і особистого характеру. Але погодився на його ж запрошення зайняти посаду посла Української держави в Австро-Угорщині [4, с. 271–272].

В'ячеслав Липинського було призначено на посаду посла Української держави у Відні 21 червня 1918 р. [5, с. 224]. На той час це був один з головних напрямів української зовнішньої політики, зважаючи на те, що Австро-Угорщина мала у своєму складі українські землі. Це вимагало від Української Гетьманської

держави сильної й активної дипломатії в цьому регіоні. Обізнаність ученого з польською проблемою, його авторитет у впливових галицьких колах і серед українців гетьманської орієнтації говорили про те, що він був найбільш вдалою кандидатурою на цю важливу дипломатичну посаду [6, с. 449]. До того ж кандидатура В. Липинського як повноважного посла Української Гетьманської держави влаштовувала й віденський уряд, який готовий був його визнати: "... не тільки як акредитованого при уряді, але й при віденським дворі" [7, с. 55].

Передусім, В. Липинський серйозно формував свій штат, куди ввійшли освічені особи. Серед них були І. С. Токаржевський-Карашевич – радник посольства, В. І. Полетика – старший секретар, М. А. Біленький – секретар, С. С. Ванькович – аташе, А. Марцинчик – аташе, А. Жук – відповідальний у справах українців-репатріантів, М. Троцький – співробітник, В. Щербаківський – аташе у справах освіти та М. П. Савур-Ципріянович – ст. урядовець, майбутній особистий секретар В. Липинського [8, арк. 35].

Перебуваючи у Відні, В. Липинський дізнався, що політичні партії, до яких належали він та Д. Дорошенко опинилися в опозиції до влади, вважаючи, що її Кабінет міністрів "неукраїнський" за персональним складом, що він "зложений" з "ворогів української державності", веде політику, шкідливу для інтересів української державності" [9, с. 262]. Це зумовило низку нападів на них як представників міністерства нової влади не тільки збоку політичних опонентів, а й преси. Основні звинувачення направлені на представників посольств, які, окрім посольства Болгарії, були "не чисто українські" з огляду на національний склад [9, с. 262].

Дмитро Дорошенко не міг із цим погодитись, й про склад посольства В. Липинського писав: "Він також, як і Штейнгель, дивився широко на питання національної й державної приналежності і тому, складаючи штат свого посольства, запросив до нього людей, які з боку ортодоксальних (але вузьких) українців стягали на себе докори протилежної до берлінської місії натури: коли там говорилося, що, мовляв, у місії засіли "росіяни", то тут казали про "поляків". Але Липинський запросив "поляків" (себто українців римо-католиків), які виявили себе такими вірними слугами Української Держави, що дай Боже кожному патентованому українцеві! Але й таких було всього двоє: І. С. Токаржевський і Ванькович. Решта ж були наші українці-лівобережці: В. Полетика, А. Жук, М. Троцький та інші" [4, с. 272].

Напади на представників українського уряду В. Липинський сприймав не стільки як власну образу, скільки як спробу підриву авторитету нової влади та розпал національної ворожнечі серед населення. Окрім того, такі закиди вбік польського походження посла не могли пройти повз нього. Не можна сказати, що вони зачепили його особисто, оскільки вже тоді він спирався на принцип територіалізму й вірив, що поляки можуть бути не гіршими патріотами і державотворчими елементами України, ніж самі українці.

Щоб довести це напередодні свого виїзду до Відня, учений зробив останню спробу приєднати польську шляхту до українських державотворчих процесів. 27 червня 1918 р. у Києві він зібрав представників польської шляхти з метою вироблення української державної ідеї. Серед присутніх були й Д. Донцов, С. Шемет, М. Біленький та М. Міхновський. Однак робота цих зборів на цьому засіданні й скінчилась, їх планам справдитися не судилось [3, с. 112].

29 червня 1918 р. українське посольство на чолі з В. Липинським виїхало до Відня й вже наступного дня розмістилось в місцевому готелі "Брістоль" [10, арк. 23]. В. Липинський одразу ж взявся до справ, зустрівшись перш за все з міністром закордонних справ австро-угорського уряду графом С. Буріаном. Йому він передав вірчу грамоту. Потім було проведено низку зустрічей з представниками Німеччини й Австро-Угорщини з питань ратифікації

Берестейського мирного договору. Одним з основних завдань В. Липинського на посаді посла Української держави у Відні було проведення обміну ратифікаційними грамотами з усіма країнами, що заключили Брестський мир. Всі держави, окрім Австро-Угорщини, без вагань провели цей обмін. Уже 15 липня 1918 р. у Відні був проведений обмін ратифікаційними грамотами між Українською державою та Болгарією. Від Української сторони грамоту за підписом гетьмана П. Скоропадського передав В. Липинський, болгарську, за підписом царя Фердинанда, – легаційний радник болгарського посольства у Відні М. Джебаров. 24 липня також у Відні відбувся обмін грамотами між Україною й Німеччиною. З боку України був В. Липинський, а з боку Німеччини, грамоту за підписом імператора Вільгельма II, передав німецький принц Штольберг-Вернігероде. 22 серпня відбувся обмін грамотами між Україною і Туреччиною в палаті турецького посольства у Відні. Українську грамоту вручив радник посольства І. С. Токаржевський-Карашевич, турецьку, за підписом султана Магомета V, – посол Турції у Відні Гусейн-Гільмі-Паша [6, с. 95].

Питання обміну ратифікаційними грамотами з Австро-Угорщиною, виявилось набагато складнішим. Під час підписання Брестського миру між Австро-Угорщиною й Україною укладено таємний договір, згідно з яким відбувався поділ Галичини на польську й українську територію. Українська частина, з'єднавшись із Буковиною, повинна була утворити український коронний край. Розповсюдження цієї інформації серед української дипломатії призвело до того, що уряд Австро-Угорщини потрапив під тиск польських політиків, які не могли змиритися з поверненням Україні її етнічних земель Холмщини та Підляшшя. Реагуючи на вимоги поляків, він звернувся до Німеччини з проханням змусити Українську державу відмовитись від цих територій і анулював таємну угоду. 4 липня 1918 р. граф Й. Форгач, посол Австро-Угорщини в Україні, офіційно повідомив про це П. Скоропадського [9, с. 95]. Відтак, Українська держава опинилась у складній політичній ситуації, спричиненій одностороннім анулюванням таємного договору. За таких обставин В. Липинський проявив себе як умілий політик і дипломат, що принципово відстоював інтереси та авторитет своєї держави. Він вважав за необхідне вдатися до низки заходів, які б запобігли анулюванню договору та прискорили б ратифікацію Берестейської мирної угоди Австро-Угорщиною. Для цього запропоновано виконувати економічні умови Брестської миру відповідно до виконання таємного договору. Причому ключовим у цій ситуації було питання Галичини, що мала стати міцним державним кордоном не тільки територіально, а й національно, оскільки саме вона повинна була стати ідеологічним форпостом для майбутньої боротьби з Росією [11, с. 43–45]. З цього приводу В. Липинський у листі до міністра закордонних справ Д. Дорошенка зазначав: “Мій погляд на сю справу такий: багато краще для нас – коли уступки необхідні – поступитись де в чім в справі Холмщини, чим відступати від поділу Галичини. А се ось через що: наша західна границя, з огляду на всякі можливі ще перемиї на Сході, мусить бути забезпечена з боку національного і географічного. Спираючись на Карпати і маючи всі дані для розвитку нашої національної і державної ідеї в Галичині, ми всі свої сили зможем обернути на боротьбу (а вона буде ще дуже тяжка) зі Сходом. Коли-ж за Збручем ми будем мати огнище такої українсько-польської боротьби (після прилучення всієї Галичини до Польщі), якої ще досі не бувало, то при нашій національній хисткости і істеричности – се пряма дорога до “царя восточного православного”. Отже, повторяю, від поділу Галичини і створення в Австрії коронного українського Краю неможна відступати ні за що, а що до Холмщини можна обіцяти, що ми не будем робити особливої пресії в комісії,

котра має вирішити сю справу зараз по ратифікації Берестейського договору” [12, с. 584–585].

Дізнавшись про заяву графа Й. Форгача в Києві щодо анулювання договору, В. Липинський склав ноту протесту австро-угорському уряду, в якій зазначав твердий намір Української Держави ратифікувати Брестський мир та встановити українську владу на території Холмщини, що зайнята австро-угорськими військами [13, с. 187].

Представник Австро-Угорщини граф С. Буріан відмовився її прийняти, мотивуючи тим, що все вже зроблено в Києві. Така позиція не влаштувала представників українського посольства у Відні. Вирішення цієї справи, якщо Австро-Угорщина все-таки відмовиться прийняти протест, український посол бачив у розміщенні в пресі Комуникату. Однак, незважаючи на це, протест не було прийнято [3, с. 115].

Зазначимо, що В. Липинський мав тверду позицію у вирішенні територіальних питань Української держави, одним з яких була Холмська проблема. Розмірковуючи над переговорами із польськими політиками з приводу Холмського питання, у листі до Д. Дорошенка він писав: “... мій плян такий: 1) тайне анульоване і наш тайний протест проти цього анулювання; 2) ратифікація Берестейського миру без тайного договору; 3) Комісія в Холмській справі і знов переговори про тайний договір, який не існуючим вважати не можна буде, бо єсть наш протест” [12, с. 588]. Незважаючи на те, що за умовами Брестського миру територія Холмщини з частиною Підляшшя відходили до України, австро-угорський уряд, військові частини якого перебували на цих землях, сприяв колонізації цих територій. Саме на Холмщині було проголошено статус-кво на користь Польщі: дозвіл на вибори до Польської Регентської Ради з обранням винятково поляків, заборона повертатися на цю територію воєнним біженцям з подальшим її заселенням поляками [13, с. 185]. Таке явне порушення умов Брестського договору спонукало В. Липинського до рішучих дій. На його думку, треба не тільки скласти ноту протесту та відмовитися ратифікувати мирний договір з Австро-Угорщиною, а й відкликати посольства в разі прилучення Холмщини до Польщі. Такі свої думки він висловлював Д. Дорошенку: “Наша мовчазна згода тепер на відданя Холмщини – се база, на якій остаточно в нашу некористь вирішиться ся справа на майбутнім міжнароднім конгресі. Отже наша (зокрема Ваша і моя) позиція в сій справі мусить бути, в разі ультимативних кроків Австрії, дуже виразна, тверда і рішуча. Протест наш (крім, розуміється, нот і інших писаних протестів) я уявляю собі або: а) в відмові з нашого боку ратифікувати мир з Австрією, з огляду на одностороннє порушення цього миру з боку Австрії, або-ж б) коли Холмщина буде прилучена до Польщі насильно, без ратифікації миру Австрією, то, думаю, треба-б відкликати з Відня наше посольство, оставивши одного урядовця, акредитованого при Міністерстві, для полагоджування біжучих справ” [12, с. 594–595]. Відтак, останній крок мав більші негативні наслідки для австро-угорського уряду, ніж для українського, оскільки він був зацікавлений в економічних зв'язках з Україною.

Окрім вирішення політичних проблем В. К. Липинський займався питанням створення українських консульств на місцях. За його пропозицією мали відкрити генеральне у Відні на чолі з Марцінчик-Ільницьким та Будапешті – М. Залізнякам, консульство у Львові – з В. Кушніром, Трієсті – М. Троцьким, Празі – Сирином та віце-консульство у Чернівцях – з М. Голубінкою. Всі кандидатури на ці посади український посол підбирав та рекомендував Д. Дорошенку особисто, враховуючи відповідність особи особливостям регіону [3, с. 117].

В'ячеслав Липинський, передбачаючи розпад Австро-Угорщини, піклувався про долю українського посольства у Відні, так як посольство було акредитоване ще при старому австрійському керівництві й могло бути ліквідоване і замість нього можливо будуть створені посольства при національних державах колишньої Австрії. Питання створення посольств на територіях держав (Австрія, Угорщина й Чехія), що утворились після розпаду Австро-Угорщини, а також пов'язана з цим міжнародна політика в Європі, були темою зустрічі В. Липинського та Д. Дорошенка 25 жовтня 1918 р. у Відні. В результаті В. Липинського було затверджено на посаді голови дипломатичного відомства в Австрії. Організацію дипломатичної місії в Будапешті доручили радникові українського посольства у Відні І. Токаржевському-Карашевичу. До Праги поїхав В. Полетика. Поряд з цим, Д. Дорошенко доручив В. Липинському надавати матеріальну підтримку представникам дипломатичного відомства щойно створеного галицького українського уряду [4, с. 365].

Доречно зазначити, що складна міжнародна ситуація змушувала В. Липинського розмірковувати не тільки над долею українських представництв, а й Української держави в цілому. Її порятунок від зазіхань Антанти як на частину Росії він бачив у створенні національного уряду на чолі з гетьманом, відкритті українського представництва в Польщі та визнанні нею самостійності України. Про необхідність таких заходів посол Української держави в Австро-Угорщині наголошував у листі до Є. Чикаленка [14, с. 131].

В'ячеслав Липинський одночасно з дипломатичною діяльністю розгорнув активну інформативну діяльність з метою пропагування ідей української державності. Висвітлення в українській пресі діяльності В. Липинського свідчить про інтерес до закордонної політики Української держави. Окрім того, В. Липинський зумів налагодити зв'язки з місцевими українськими політичними силами. Він зустрівся з головою української партії в австрійському парламенті Є. Петрушевичем (голова Українського парламентського представництва в австрійському парламенті), депутатами фракції М. Васильковим (член Загальної Української Ради, сприяв виробленню умов Брестського миру 1918 р.) та професором С. Смаль-Стоцьким (депутат Австрійської державної ради) [3, с. 119].

Перебуваючи на посаді посла, В. Липинський опікувався збереженням маєтків Поділля та Волині, що їх власники виїхали за кордон. Їхні цінні бібліотеки, колекції, родинні архіви представляли собою культурну та історичну цінність. Але спроби вжити заходів щодо врятування культурних цінностей не завжди мали успіх через брак коштів і транспорту [15, с. 204–205].

Варто наголосити, що В. Липинський, як посол Української держави не залишився байдужим до проблем українських громадян, що перебували на території Австро-Угорщини. Він сприяв в оформленні необхідних документів для повернення додому, допомагав також і тим, що з різних причин намагалися виїхати з України. Серед таких громадян опинився й Михайло Грушевський зі своєю родиною. Їм було видано своєрідне посвідчення, у якому містилося прохання до урядів інших держав не перешкоджати переміщенню [16, с. 137].

Окрім того, значну увагу В. Липинський приділяв проблемі українських військовополонених. Умови їх утримання були досить важкими, що призводило до постійних втеч з табору. Втікачі об'єднувались та знаходили різні способи здобуття продуктів харчування. Про таке важке становище, а також про нестачу продуктів харчування в таборі було поінформовано Українське посольство, реакцією якого була нота протесту відповідним відомствам Австро-Угорщини. З метою вирішення цієї проблеми при військовому міністерстві Української держави створено спеціальну Комісію. Унаслідок її діяльності покращилось

становище полонених українських громадян в Австро-Угорській державі [16, с. 137].

Робота на посаді посла була досить напруженою й складною. Вона вимагала від В. Липинського багато часу та уваги. Зустрівшись з ним у цей час, Р. Метик пізніше згадував: “Посол працював тоді від години 7-ої рано до 1-шої в ночі... Від початку своєї номінації В. Липинський працював над досягненням цього, що наказувало йому його становище.... До Києва виїжджав в важних справах і в Києві мав більше клопотів, як в Відні. В Києві їздив він багато разів по місті лихими дорожками, а не автами, як би випадало дипломатові, котрому кожна хвилина дорога. Він не скаржився на це...” [17, с. 300]. Така характеристика В. Липинського свідчила про відповідальність, з якою він поставився до виконання своїх обов’язків на цій посаді.

Обов’язки дипломата В. Липинський продовжував виконувати й після повалення Гетьманату П. Скоропадського і навіть після наказу Міністерства закордонних справ уряду Української Народної Республіки від 6 січня 1919 р. про скасування всіх дипломатичних призначень попередньої влади. Представники нового уряду, особливо В. Винниченко, виступили проти його кандидатури на посаді посла у Відні [18, с. 47]. Офіційною причиною звільнення став наклеп, що він орієнтується на пропольську політику й надає інформацію про українські справи Антанті. 16 січня 1919 р. його ознайомили з наказом про звільнення. Проте В. Липинський не міг з цим погодитися. Він звернувся до уряду УНР з проханням розібратися в цій справі, щоб з’ясувати “хто вніс більше плутанини в польсько-українські відносини і хто вів дійсно небезпечну та шкідливу політику для Української Держави супроти поляків, чи центральний уряд Української Народної Республіки, чи доручене мені посольство України у Відні” [19, арк. 10]. Одночасно, проти рішення звільнити В. Липинського виступили працівники дипломатичного відомства на чолі з М. Васильком, які вважали, що його відсутність суттєво вплине на представництво УНР в Австрії [19, арк. 10]. Отже, така рішуча позиція як самого В. Липинського, так і представників посольства змусила уряд переглянути рішення про його звільнення з посади посла, затвердити позиції українського посольства у Відні й повернення В. Липинського на його посаду.

Незважаючи на своє незадоволення діяльністю нового уряду, він погодився залишитися на посаді посла і при новій владі, оскільки вірив, що вона, врахувавши політичні помилки Української Центральної Ради та Гетьманату П. Скоропадського, зможе побудувати міцну національну українську державу.

Дізнавшись про Акт Злуки Української Народної Республіки та Західноукраїнської Народної Республіки 22 січня 1919 р., він розглядав можливість певної реорганізації закордонних дипломатичних відомств. З цією метою до міністра С. Петлюри та керівника зовнішньої політики ЗУНР В. Панейка було направлено листи, що в них пропонувалось спільно з Міністерством закордонних справ у Києві повідомити всі держави про об’єднання території України. Також у листі наголошувалось на необхідності подбати про кваліфікований склад української делегації в переговорах Паризької мирної конференції. Українську делегацію мав очолити М. Грушевський. До її складу “повинен би увійти В. Липинський, якого відтак треба лишити в Парижі”. Окрім цього пропонували вирішити конфлікт з Польщею з питань визволення з-під її влади Галичини та Холмщини [3, с. 122].

У першій половині березня В. Липинський виїхав до нового уряду зі звітом про діяльність відомства. Вертаючись назад до Відня, він зупинився в Станіславі. Враження від політичного курсу нової влади були досить сумними й він не приховував їх при зустрічі з А. Андрієвським, зазначаючи: “Ніякого порядку, повне безголов’я, немає людей, нема кому з розумом твердою рукою вивести

нашу державу на пряму певну путь” [20, с. 225]. Такий політичний хаос настільки вразив В. Липинського, що він більше не бачив сенсу залишатися на своїй посаді. Проте одразу ж на свою демісію не зважився, сподіваючись на покращення ситуації. Тут, у Станіславі, відбулась його зустріч з полковником П. Болбочаном, що справив враження патріота України, готового боротися за її державність. Пізніше В. Липинський дасть полковнику високу оцінку, назвавши його “одним з найвідатніших представників ... Українців” [21, с. 285].

Зазначмо, що В. Липинський далі продовжив старанно виконувати свої обов'язки і взяв участь у нараді голів закордонних установ Директорії УНР на чолі з міністром В. Темницьким, що відбулась 18–19 червня 1919 р. у Відні. На ній також були присутні послы М. Василько, М. Порш, Д. Левицький, В. Сингалевич та радники С. Томашівський, Здирковський та А. Жук [22, с. 102]. З'їзд було присвячено виробленню головних напрямів української зовнішньої політики з урахуванням тогочасного міжнародного становища. Зокрема, обговорювали пошуки шляхів позбавлення будь-якої залежності від Польщі, вирішення питання Східної Галичини, що й досі знаходилась під польською владою. З цього приводу учасники наради пропонували “за всяку ціну добиватись повного державного відокремлення ... від Польщі у формі суверенності або, коли це буде неможливо, хоч би у формі тимчасового нейтралітету” [6, с. 456]. В. Липинський, що брав активну участь у нараді, пропонував її учасникам під час вирішення цього питання виходити не з національного, а з територіально-державного підґрунтя. Така його позиція стала вирішальною під час обговорення питань наради. Її підсумком стала резолюція, у якій зазначалась другорядність соціально-політичних аспектів у зовнішньополітичному курсі України. Таке рішення означало, що “Україна не може прийняти за будь-яку ціну такого московського уряду який би виступив би в ролі уряду всієї Росії без огляду на її політичний та соціальний характер”. Натомість визнавалась можливість встановлення дипломатичних зв'язків з урядами, “обмеженими самою Москвою” [6, с. 456].

Виступ В. Липинського на цьому з'їзді на посаді посла був останнім. Непослідовність внутрішньої та зовнішньої політики Директорії УНР, а також репресії проти політичних діячів і інтелігенції, що не підтримували її курсу, все частіше підводять його до рішення відмовитись від перебування серед її урядовців. Остаточою лояльністю В. Липинського до влади, було підірвано розстрілом полковника П. Болбочана. З цього приводу В. Липинський гостро критикував дії уряду Директорії УНР, що стосувалися репресивної політики, спрямованої проти національно свідомих представників українського суспільства.

Улітку 1919 р. В'ячеслав Липинський подав у відставку й оселився в Австрії як політичний емігрант [6, с. 457].

Загалом революційні події надали справжню можливість В. Липинському реалізувати свої політичні переконання, проявити себе як вмілого дипломатичного діяча. Він сам залучився до будівництва нової української держави, приєднавшись до УДХП та розробивши її програму, що враховувала всі історичні особливості українського народу. Саме вона стала першою спробою викладу політичного мислення вченого, його бачення важливих політичних, економічних та соціальних перетворень у державі. Найбільш повно проявити дипломатичний хист, політичні переконання та почуття справжнього патріота своєї держави В. Липинський зміг на посаді посла в Австро-Угорщині при Гетьманаті П. Скоропадського та уряді Директорії УНР. В. Липинський з усією відповідальністю поставився до своїх дипломатичних обов'язків. Це проявилось від самого початку, коли взяв участь у формуванні свого посольства, особисто підбираючи кандидатури для його складу.

В'ячеслав Липинський захищав не тільки політичні, територіальні та економічні інтереси Української держави, а й приділяв увагу проблемам громадян України, які опинилися в Австро-Угорщині, збереженню культурних цінностей, які лишилися на території України. Очоливши українське посольство в Австро-Угорщині, він зміг досягнути помітних результатів. Однак, не змирившись з політичним курсом Директорії УНР, особливо її репресивною політикою, В. Липинський залишив свою посаду. Поразку національно-визвольних змагань сприйняв як втрату реальної можливості відродження української державності та самостійного розвитку українського народу.

Список використаних джерел

1. *Пилипчук В.* До питання дипломатичних відносин Австро-Угорщини і України у 1918 р. // Австрійсько-український огляд. Відень, 2001. № 12 (41). С. 37.
2. *Дацків І. Б.* Українська дипломатія (1917–1923 рр.) у контексті світової історії. Тернопіль: КРОК, 2013. 621 с.; *Дацків І.* Діяльність дипломатичного корпусу Гетьманату П. Скоропадського за кордоном // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія: Історія. Вип.1. Тернопіль, 2011. С. 93–98.
3. *Приймак О. О.* Громадсько-політична й наукова діяльність Вячеслава Липинського (1882–1931 рр.) : Дис. ... канд. іст. наук: 79.00.01. Харків. нац. ун-т. Харків, 2011. 250 с.
4. *Дорошенко Д.* Мої спомини про недавнє-минуле, (1914–1920). Мюнхен: Укр вид-во, 1969. 543 с.
5. *Дацків І. Б.* Дипломатія українських державних утворень у захисті національних інтересів 1917–1923 рр. Тернопіль: Астон, 2009. 520 с.
6. *В'ячеслав Липинський та його доба / Упорядники Т. Осташко, Ю. Терещенко.* Київ: Темпора, 2010. Кн. 1. 544 с.
7. *Донцов Д.* Рік 1918, Київ. Упоряд.: К. Ю. Галушко. Київ: Темпора, 2002. 208 с.
8. *Центральний державний архів вищих органів влади і управління України (далі ЦДАВО України).* – Ф. 3766. Міністерство закордонних справ Української держави. м. Київ 1918 р. Оп. 1. Спр. 27. – 73 арк.
9. *Дорошенко Д.* Історія України, 1917–1923. Київ: Темпора, 2002. Т. 2. Українська Гетьманська Держава 1918 року. 351 с.
10. *ЦДАВО України.* – Ф. 3766. Міністерство закордонних справ Української держави. м. Київ 1918 р. Оп. 1. Спр. 106. Ч. 2. 90 арк.
11. *Дацків І.* Економічні аспекти Брестського договору 1918 року // Всеукраїнський науковий журнал “Мандрівець”. 2008. № 6. С. 41–47.
12. *В'ячеслав Липинський.* Повне зібрання творів, архів, студії: Архів. Листування. Київ–Філадельфія: Смолоскип, 2003. Т.1. 958 с.
13. *Дацків І. Б.* Брест 1918: європейський прорив України. Тернопіль: Астон, 2008. 254 с.
14. *Старвойтенко І. Є.* Чикаленко: людина на тлі епохи Київ Темпора, 2009. 544 с.
15. *Федорук Я.* Монархізм Богдана Хмельницького в оцінці В'ячеслава Липинського: критична інтерпретація // В'ячеслав Липинський: історико-політологічна спадщина і сучасна Україна: Матеріали міжнародної наукової конференції 2–6 червня 1992 р. у Києві, Луцьку, Кременці / За ред. Я. Пеленського. Київ. 1994. С. 228–231.
16. *Патер І.* В'ячеслав Липинський – політик, дипломат // В'ячеслав Липинський в історії України (до 120-річчя з дня народження). Київ. 2002. С. 125–140.
17. *Метик Р.* Моє знайомство і переписка з В. К. Липинським // Дзвони. Львів, 1933. Ч. 6–7. С. 296–307.
18. *Чикаленко Є.* Щоденник 1919–1920. / Є. Чикаленко. Київ - Нью-Йорк, 2005. 640 с.
19. *ЦДАВО України.* – Ф. 3696. Міністерство Іноземних справ УНР. Оп. 1. Спр. 19. – 40 арк.
20. *Андрієвський В.* З минулого. Берлін, 1923. Т. 2. Від гетьманату до Директорії. Ч. 2. Директорія. 307 с.
21. *Сідак В., Осташко Т.* Полковник Петро Болбачан: трагедія українського державника: Наукове видання. Київ: Темпора, 2009. 426 с.
22. *Жук Ю.* Спогади про батька // Вісті СУФА. 1994. № 27. С.101–104.

Ігорь Дацків

ВЯЧЕСЛАВ ЛИПИНСКИЙ У ИСТОКОВ УКРАИНСКИЙ ДИПЛОМАТИИ

Охарактеризована дипломатическая деятельность одного из ведущих общественно-политических деятелей украинского государства Вячеслава Казимировича Липинского. Проанализирована государственная работа в годы Украинской революции и определены основные направления политической деятельности. Установлено, что всесторонне проявит дипломатический талант, политические убеждения и чувства настоящего патриота своего государства В. Липинский смог в должности посла в Австрии при Гетманате П. Скоропадского и правительстве Директории УНР.

Ключевые слова: посол, дипломатическая деятельность, украинское государство, Австро-Венгрия, Вена.

Ihor Datskiv

VYACHESLAV LYPYNSKYI AT THE ORIGINS OF THE UKRAINIAN DIPLOMACY

Diplomatic activity of Vyacheslav Kazimirovich Lypynskyi, who was one of the Ukrainian leading public and state politicians, is characterized. The government work during the Ukrainian revolution is analyzed and the basic areas of political activity are defined. It is discovered, that the V. Lypynskyi could in the round show a diplomatic talent, political beliefs and feelings of a true patriot of his country as an ambassador to Austria under Hetman Skoropadskyi rule and government of UNR Directory.

Keywords: ambassador, diplomatic activity, the Ukrainian state, Austro-Hungary, Vienna.